

Przedmiotowy System Oceniania dla języka niemieckiego w szkołach ponadgimnazjalnych

na podstawie:

Programu nauczania języka niemieckiego dla klas I-III zasadniczej szkoły zawodowej i klas I-IV technikum, zakres podstawowy (wariant IV.0 oraz IV.1 podstawy programowej) realizowanym w oparciu o kurs do nauki języka niemieckiego *Genau* (Wydawnictwo LektorKlett)

I. Wprowadzenie

Niniejsza propozycja Przedmiotowego Systemu Oceniania z języka niemieckiego opiera się na następujących dokumentach:

- Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU nr 83, poz.562, z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 10 sierpnia 2001 w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (DzU nr 92, poz.1020, z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN z 23 grudnia 2008 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Program nauczania języka niemieckiego dla klas I-III zasadniczej szkoły zawodowej i klas I-IV technikum, zakres podstawowy (wariant IV.0 oraz IV.1 podstawy programowej)
- Informator o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego (www.cke.edu.pl)

Proponowany PSO z języka niemieckiego zawiera informacje o wymaganiach przedmiotu i kryteriach oceny postępów ucznia, a powinien być stosowany przy uwzględnieniu wewnątrzszkolnego systemu oceniania.

Program nauczania, do którego odwołuje się niniejszy przedmiotowy system oceniania może być realizowany z kursem języka niemieckiego *Genau* Wydawnictwa LektorKlett.

Kurs *Genau* jest przewidziany dla uczniów początkujących lub tzw. „fałszywych początkujących” (uczniowie, którzy wcześniej uczyli się języka, ale są na poziomie zbliżonym do początkujących) i odnosi się do wymagań na poziomach A1, A2/B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Opis wymagań ESOKJ umożliwia nauczycielowi elastyczny dobór odpowiedniego tomu kursu zgodnie z poziomem zaawansowania uczniów i przy różnej liczbie godzin przeznaczonych na język niemiecki.

Kurs *Genau* można zrealizować na poziomie podstawowym w liceum i w technikum, korzystając z uzupełniającego materiału: *Repetitorium maturalne Direkt*. Można go zastosować również, zgodnie z nową podstawą programową, w zasadniczych szkołach zawodowych.

Jednak to nauczyciel decyduje o rozkładzie materiału zgodnie z potrzebami uczniów danej klasy czy szkoły oraz organizacją kursu w danej szkole.

Kontrola i ocenianie osiągnięć uczniów są niezbędne na każdym etapie nauczania. Ocena postępów ucznia:

- ✓ dostarcza ważnych informacji zarówno uczniowi, jak i nauczycielowi oraz rodzicom ucznia (dostarcza informacji o nabytych umiejętnościach i wiedzy dziecka, ale także o istniejących deficytach),
- ✓ informuje o skuteczności uczenia się i nauczania,
- ✓ motywuje i mobilizuje do nauki i pracy.

Wewnątrzszkolne i przedmiotowe systemy oceniania umożliwiają uczniom i ich rodzicom:

- ✓ zapoznanie się z wymaganiami na różnych poziomach,
- ✓ zrozumienie procedury mierzenia i oceniania osiągnięć uczniów.

Nauczycielom umożliwiają diagnozowanie bieżących potrzeb uczniów, dostosowywanie nauczania do warunków grupy i szkoły, takich jak np. wymiar godzin czy stopień zaawansowania, ale także służą do stałego monitorowania przebiegu procesu nauczania i kontroli realizacji założonych celów.

II. Ogólne kryteria oceny biegłości językowej w zakresie szkolnych wymagań edukacyjnych: podstawowym i ponadpodstawowym

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów oceny dopuszczającej, a deficyty w zakresie wiedzy i umiejętności nie pozwalają na kontynuację nauki na kolejnym etapie nauczania.

Zakres wiedzy i umiejętności	Poziomy wymagań edukacyjnych	Podstawowy poziom wymagań edukacyjnych		Ponadpodstawowy poziom wymagań edukacyjnych	
		Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
Wiedza (fonetyka, ortografia, środki językowe)		- zna niewielką liczbę podstawowych słówek i wyrażeń	- zna podstawowe słownictwo i wyrażenia, w wymowie i w pisowni popełnia nieliczne błędy	- zna większość słownictwa i wyrażeń, które z reguły poprawnie wymawia i zapisuje	- zna prawie wszystkie wprowadzone słówka i wyrażenia, bezbłędnie je wymawia i zapisuje
		- popełnia liczne błędy w wymowie i w pisowni	- zna większość podstawowych struktur gramatyczno-leksykalnych, wykonuje poprawnie tylko część zadań	- zna prawie wszystkie struktury gramatyczno-leksykalne i na ogół poprawnie stosuje je w zadaniach	- zna wszystkie struktury gramatyczno-leksykalne i nie popełnia istotnych błędów w zadaniach
Umiejętności 1. receptywne (słuchanie/czytanie)		- rozumie podstawowe polecenia nauczyciela i bardzo proste i krótkie teksty odsłuchowe	- rozumie większość poleceń nauczyciela	- rozumie prawie wszystkie polecenia nauczyciela	- rozumie wszystkie polecenia nauczyciela
		- rozumie ogólny sens tekstów pisanych	- potrafi wykonać w miarę poprawnie część zadań odsłuchowych i na rozumienie tekstów pisanych	- poprawnie wykonuje większość zadań odsłuchowych i na rozumienie tekstów pisanych	- bezbłędnie wykonuje zadania odsłuchowe i na rozumienie tekstów pisanych
		- z trudnością potrafi lub wykonuje częściowo			

	zadania odsłuchowe i na rozumienie tekstów pisanych			
2. produktywne (mówienie/pisanie)	<p>- wypowiada się powoli, krótkimi zdaniami i frazami zawierającymi liczne błędy, które częściowo zakłócają komunikację</p> <p>- tworzy bardzo proste, niezbyt niespójne teksty pisane z licznymi błędami ortograficznymi i interpunkcyjnymi</p> <p>- niewielka znajomość słownictwa i struktur ogranicza wypowiedzi ustne i pisemne</p> <p>- błędy leksykalno-gramatyczne często zakłócają komunikację</p>	<p>- wypowiada się z namysłem, ale dłuższymi zdaniami, stosując niektóre struktury gramatyczno-leksykalne, błędy nie zakłócają komunikacji</p> <p>- tworzy proste, w miarę spójne teksty pisane, z niewielką liczbą błędów ortograficznych i interpunkcyjnych</p> <p>- posiada wystarczający zasób słownictwa i struktur, żeby przekazać bardzo prostą informację</p> <p>- potrafi wypowiedzieć się logicznie i spójnie, choć z błędami, nie zakłócającymi ogólnego sensu wypowiedzi</p>	<p>- wypowiada się dość płynnie, stosując poznane struktury gramatyczno-leksykalne, odpowiednio długimi zdaniami z nielicznymi błędami, nie zakłócającymi komunikacji</p> <p>- tworzy proste i spójne teksty pisane</p> <p>- posiada dość duży zasób słownictwa, umożliwiającego przekazanie prostej informacji w logiczny i spójny sposób</p> <p>- popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne nie zakłócające komunikacji</p>	<p>- wypowiada się płynnie i swobodnie, stosując bardzo urozmaicone struktury gramatyczno-leksykalne, nie popełnia istotnych błędów</p> <p>- tworzy spójne, logiczne i interesujące teksty pisane, wykorzystując odpowiednio dostosowane słownictwo i struktury</p> <p>- nie popełnia błędów gramatycznych i leksykalnych</p> <p>- stosuje poprawnie reguły ortograficzne i interpunkcyjne</p>

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- ✓ spełnia wszystkie kryteria oceny bardzo dobrej,
- ✓ a także wykazuje się dodatkowymi umiejętnościami i wiedzą wykraczającą poza wymagania oceny bardzo dobrej
- ✓ bierze udział w pozalekcyjnych formach doskonalenia umiejętności i poszerzania wiedzy np. przez udział w projektach, olimpiadach językowych lub konkursach wiedzy o krajach niemieckojęzycznych.

III. Zakresy tematyczne podlegające ocenie

1. Człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia, emocje, zainteresowania, problemy etyczne);
2. Dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania)
3. Szkoła (np. przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne);
4. Praca (np. zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza)
5. Życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
6. Żywnienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne);
7. Zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze);
8. Podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie);
9. Kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media);
10. Sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy);
11. Zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia);
12. Nauka i technika (np. odkrycia naukowe, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne);
13. Świat przyrody (np. klimat, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe)
14. Państwo i społeczeństwo (np. konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna);

15. elementy wiedzy o krajach obszaru języka niemieckiego oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności.

IV. Struktury gramatyczne podlegające ocenie

- rodzajniki i ich użycie
- odmiana rzeczownika (mocna, słaba, mieszana)
- tworzenie liczby mnogiej
- rzeczowniki złożone, zdrobniałe, określające zawód
- rzeczowniki z przyrostkami i przedrostkami
- rzeczowniki tworzone od miast, krajów i części świata, od rzeczowników, od przymiotników
- odmiana imion własnych
- rzeczownik po określeniu miary i wagi
- rekcja rzeczownika
- zaimki osobowe, nieosobowe, zwrotne, dzierżawcze, wskazujące, pytające, nieokreślone, względne,
- zaimek wzajemny
- przymiotnik jako orzecznik i jako przydawka
- przymiotnik w formie stopnia wyższego i najwyższego
- regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika
- przymiotnik w porównaniach
- przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata
- przymiotnik z przedrostkiem *-un*
- rekcja przymiotnika
- liczebniki główne, porządkowe, mnożna i nieokreślone, ułamkowe i dziesiętne

- użycie liczebników w oznaczaniu miary i wagi, powierzchni i objętości
- przysłówki zaimkowe w pytaniu
- regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków
- przysłówki czasu i miejsca
- użycie partykuł
- przyimki z celownikiem, z biernikiem, z celownikiem lub z biernikiem, z dopełniaczem
- formy czasowe czasownika (strona czynna)
- czasowniki posiłkowe
- czasowniki nieregularne ze zmianą samogłoski
- czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone
- Czasowniki zwrotne
- czasowniki modalne w trybie oznajmującym (Präsens i Präteritum)
- czasownik *lassen*
- formy imiesłowowe czasownika: Partizip II
- tryb rozkazujący
- bezokoliczniki z *zu* i bez *zu* w czasie Präsens i Präteritum
- strona bierna czasownika: Präsens, Präteritum, Perfekt
- strona bierna z czasownikiem modalnym w czasie Präsens i Präteritum
- strona bierna określająca stan (Zustandspassiv)
- tryb przypuszczający Konjunktiv II (Präteritum)
- tryb warunkowy Konditional I (würde + Infinitiv)
- rekcja czasowników
- zdania pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące

- szyk wyrazów: prosty, przestawny i szyk zdania podrzędnie złożonego
- przeczenia
- zdania podrzędnie złożone ze spójnikami i bezspójnikowe
- zdania podrzędnie złożone: podmiotowe, dopełnieniowe, okolicznikowe przyczyny, czasu
- zdania warunkowe rzeczywiste i nierzeczywiste
- zdanie przyzwalające
- zdanie okolicznikowe celu
- zdanie przydawkowe
- zdania porównawcze
- zdania z podwójnym spójnikiem

V. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

prace klasowe

kartkówki

testy

zadania domowe (prace pisemne i projekty)

wypowiedzi ustne (na forum i podczas pracy w grupach)

inne, określone w szkolnym systemie oceniania.

Poziom A1 biegłości językowej wg ESOKJ, możliwy do realizacji z pomocą podręcznika *Genau 1*

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów oceny dopuszczającej, a deficyty w zakresie wiedzy i umiejętności nie pozwalają na kontynuację nauki na kolejnym etapie nauczania.

Zakres wiedzy i umiejętności	Poziomy wymagań edukacyjnych	Podstawowy poziom wymagań edukacyjnych (stopień realizacji wymagań: niski /podstawowy)		Ponadpodstawowy poziom wymagań edukacyjnych (stopień realizacji wymagań: średni / wysoki)	
		Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
Wiedza					
<u>Środki językowe</u> -czasowniki regularne i nieregularne -czasowniki: „sein”, „haben”, „forma: „möchte” -odmiana rzeczownika -liczba mnoga rzeczowników -rodzajniki w mianowniku -wyrażanie przynależności z „von” -szyk wyrazów w zdaniu oznajmującym i pytającym -zaimki pytające, dzierżawcze i osobowe -zaimek nieokreślony „man” -przeczenia: „nein”, „nicht”, „kein” <u>Zakresy tematyczne</u> -człowiek -szkoła -życie rodzinne -technika -zakupy i usługi		- zna niektóre, najczęściej stosowane odmienne formy czasowników - zna niektóre formy zdań oznajmujących i pytających - zna część form odmiennych wprowadzonych zaimków - zna podstawowe przeczenia - odróżnia podstawowe rodzaje rzeczowników i ich liczbę mnogą - zna niewielką ilość wprowadzonego słownictwa dotyczącego go osobiście	- zna najczęściej stosowane odmienne formy czasowników - zna większość form zdań oznajmujących i pytających - zna wystarczająco odmianę zaimków - zna wprowadzone przeczenia - zna rodzaj rzeczowników, ich odmianę i liczbę mnogą - zna wystarczającą ilość wprowadzonego słownictwa	- zna dość dobrze odmianę większości czasowników - zna formy zdań oznajmujących, przeczących i pytających - zna dość dobrze zaimki - zna odmianę rzeczownika w liczbie pojedynczej i mnogiej - zna większość wprowadzonego słownictwa	- zna bardzo dobrze odmianę czasowników i rzeczowników w liczbie pojedynczej i mnogiej - zna bardzo dobrze formy zdań oznajmujących, przeczących i pytających - zna bardzo dobrze całość wprowadzonego słownictwa

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
<p>Umiejętności</p> <p>1. receptywne (słuchanie/czytanie)</p> <p><u>Techniki sprawdzania rozumienia tekstów słuchanych i pisanych:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prawda/fałsz - wybór poprawnej odpowiedzi - dopasowanie informacji do ilustracji i/lub osób - porządkowanie kolejności wypowiedzi/fragmentów tekstu - uzupełnianie brakujących informacji - uzupełnianie luk w tekście - uzupełnianie tabeli w oparciu o tekst - odpowiedzi na pytania na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie tylko ogólny sens bardzo prostych i krótkich tekstów odsłuchowych w zakresie wprowadzonych tematów - znajduje w tekście (odsłuchowym i pisany) tylko niektóre potrzebne informacje - rozumie tylko ogólny sens tekstów pisanych - potrafi wykonać częściowo niektóre zadania odsłuchowe i na rozumienie tekstów pisanych 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie ogólny sens prostych, krótkich i mało zróżnicowanych tekstów odsłuchowych w zakresie wprowadzonych tematów - znajduje niektóre potrzebne informacje szczegółowe w uproszczonych tekstach autentycznych - rozumie ogólny sens tekstów pisanych - potrafi częściowo wykonać bezbłędnie zadania odsłuchowe i na rozumienie tekstów pisanych 	<ul style="list-style-type: none"> - dobrze rozumie większość zróżnicowanych tekstów - określa główną myśl tekstu i jego fragmentów - znajduje informacje szczegółowe w uproszczonych tekstach autentycznych i prostych literackich - poprawnie wykonuje zadania odsłuchowe i na rozumienie tekstów pisanych 	<ul style="list-style-type: none"> - w pełni rozumie teksty zróżnicowane pod względem treści i struktur - określa główną myśl tekstu i poszczególnych fragmentów oraz intencje autora - znajduje bez problemu informacje szczegółowe w tekstach - dobrze rozumie sens skróconych tekstów autentycznych i literackich - bezbłędnie wykonuje zadania odsłuchowe i na rozumienie tekstów pisanych

<p>2. produktywnie (mówienie/pisanie)</p> <p><u>techniki sprawdzania mówienia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi na pytania na podstawie danego materiału - opowiadanie o osobach/rodzinie/mieszkanu - odgrywanie ról - prowadzenie rozmów sterowanych - opisywanie ilustracji - krótka wypowiedź na podstawie materiału stymulującego <p><u>techniki sprawdzania pisania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pisanie ogłoszenia - pisanie e-maili - pisanie wypowiedzi na dany temat 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wypowiedzieć się na znane tematy krótkimi frazami i prostymi zdaniami o bardzo ograniczonym słownictwie i strukturach - wypowiada się bardzo powoli i z namysłem, na tematy dotyczące go osobiście, ale potrafi przekazać zasadniczą informację - wypowiedzi ustne i pisemne są lakoniczne, niezbyt interesujące, nie spełniające wszystkich warunków formy i treści - tworzy mało spójne i proste teksty pisane o ubogim słownictwie - z trudem pisze proste teksty jak ogłoszenie i prosty list prywatny, ale liczne błędy leksykalno-gramatyczne oraz ortograficzne często zakłócają komunikację 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się powoli, ale dłuższymi zdaniami i w miarę płynnie na wcześniej poznane tematy - wypowiada się logicznie i spójnie, choć z błędami, nie zakłócającymi ogólnego sensu wypowiedzi - stosuje liczne powtórzenia, nie podaje wszystkich potrzebnych informacji - posiada wystarczający zasób słownictwa i struktur, żeby przekazać bardzo prostą informację ustnie i pisemnie - tworzy bardzo proste i dość spójne teksty pisane, z niewielką liczbą błędów, częściowo zakłócającymi komunikację - potrafi napisać proste ogłoszenie, krótki i nieskomplikowany list prywatny oraz krótką wypowiedź na znany 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się dość płynnie, odpowiednio długimi zdaniami, o urozmaiconym słownictwie i strukturach - tworzy wypowiedzi interesujące, na zadany temat i na odpowiednim poziomie słownictwa i struktur w zakresie wprowadzonych tematów - wypowiedzi mogą zawierać drobne usterki językowe, ale są spójne i ciekawe pod względem formy i treści - tworzy zgodne z tematem teksty pisane, używając odpowiednich środków językowych - stosuje dość urozmaicony zasób słownictwa, umożliwiając przekazanie prostej informacji w logiczny i interesujący sposób - potrafi napisać 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się płynnie i poprawnie fonetycznie i gramatycznie na tematy dotyczące osób i miejsc - tworzy wypowiedzi z bogatym słownictwem i strukturami w zakresie wprowadzonych tematów - wprowadzone tematy prezentuje wielostronnie i interesująco - nie popełnia błędów gramatycznych i leksykalnych, nieliczne ortograficzne, ale stosuje poprawną interpunkcję - potrafi napisać ogłoszenie, krótki i list prywatny oraz wypowiedź na dany temat, stosując poznane struktury i słownictwo
---	---	---	--	--

		temat, popełnia nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne	ogłoszenie, krótki i list prywatny oraz wypowiedź na znany temat -popełnia nieliczne błędy ortograficzne nie zakłócające komunikacji	
--	--	--	---	--

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie kryteria oceny bardzo dobrej, a także wykazuje się dodatkowymi umiejętnościami i wiedzą wykraczającą poza wymagania oceny bardzo dobrej. Uczeń bierze udział w pozalekcyjnych formach doskonalenia umiejętności i poszerzania wiedzy np. przez udział w projektach, olimpiadach językowych lub konkursach wiedzy o krajach niemieckojęzycznych.

oprac.: E. Danuta Machowiak